

de gjøre; det er ikke værd, fordi vi omtale Landbosforholdene, at istaa saa forstemte Toner og endog beklage saaledes Selveierbønderne; thi de staa sig ofte meget godt ved deres i høi Grad tjenlige Bedrift, og just derfor ønsker jeg, at alle Landets Fæstere maa blive Selveierbønder.

Det ærede Medlem for Bornholms Amts 1ste Valgkreds (Køfod) syntes før at blive saa overordentlig vred, paa mig for en Bemærkning, jeg gjorde ganske sagte til et andet Medlem i Henseende til, at hans Udtalelse var gal om disse 14 Millioner, men min ærede Sidemand (M. Andersen) har allerede bemærket, at det ærede Medlem virkelig tog fejl her; der vil ikke blive Tale hverken om 14 Millioner eller en Gang 4. Millioner, ja, maatte ikke en Gang om 400,000 Rd., der vil kun blive Tale om en mindre Sum, thi Drethedelen gaar jo fra ved alle de frivillige Salg. Ege overfor den Modstand, der møder det ærede Medlem for Bornholms Amts 1ste Valgkreds (Køfod), maa jeg ellers tilstaa, at det forhauser mig, naar jeg ser, hvilke heftige Angreb man retter mod det ærede Medlem for Bornholms Forslag, om jeg end fuldt skal erkjende, hvor uheldigt det vilde være, om et saadant Forslag her blev studt ind paa et meget uheldigt Sted ved denne Lov, thi det er sikkert nok, at dette Forslag af det ærede Medlem i sit Hovedprincip gaar lige i Fodspor af 10—12 Lovbestemmelser, som for en væsentlig Del have dannet en jordieende Husmandsstand her i Landet. Den Gang da Landbosforholdenes Udvikling begyndte, var der næsten ingen jordieende Husmandsstand, men for en stor Del gennem de antydede 10—12 Lovbestemmelser og den Aand, der kom tilstede ved dem, har Forholdet udviklet sig saaledes, at der allerede et Par Menneſkealder efter var 63,000 jordieende Husmænd, hvortil disse Lovbestemmelser direkte og indirekte mere end noget Andet have hidraget. Men disse Bestemmelser havde — og det er for mig et Hovedpunkt — i det Enkelte en anden Karakter end det ærede Medlems Forslag, idet de søgte Oprettelsen af Husmandslobder i en hel Række specielle Tilfælde, hvor det let var gjørligt og høist rimeligt, men det ærede Medlems Forslag har den

Feil, at det vil have alle Tilfælde skaarne over een Kam, idet han vil, at der af enhver Fæstegaard, naar den gaar over til at blive Selveiergaard, skal oprettes Husmandslobder. Men med Hensyn til den af ham ønskede Dannelse af Selveierhuse kan jeg i den Henseende ganske slutte mig til min ærede Nabo og til Høred; thi det er klart, at saa vi en saadan Bestemmelse som Afhændelse af Bøndergodsset paa Lehnene og lignende Godser, saa saa vi ogsaa nok oprettet Huse, thi de nye Kjøbere ville i mange Tilfælde være ligefrem nødt til at oprette saadanne og Lehnsgodsæierne kunne ikke meget stærkt som nu modsætte sig Oprettelsen endog af Fæstehuse. Der eksisterer et Græfskab i det nordlige Fyen, hvor der er saa lidt Befolkning paa Fæstegodsset, idet der stadig sker Ugtæft mellem Unge og Gamle i Gaardene, og der aldrig oprettes nye Huse, at der næsten ingen Børn er i Skolerne. Jeg er altsaa overbevist om, at hvis Lehnshøndergodsset blot bliver frit, saa bliver der, som et æret Medlem har sagt, ogsaa nok tilveiebragt flere Huse af sig selv for Befolkningen. Det er altsaa baade af Hensyn til den nærmeste Sag og af praktisk Grund, hvorfor jeg tror, at der er mindre Anledning til det ærede Medlems Forslag. Men jeg skal, som jeg har antydnet, dog hævde, at det ærede Medlems Forslag virkelig ikke er, som der er sagt, slaaet ind paa en hidtil ukjendt Vej, idet det nemlig er slaaet ind paa en Vej, som altid har gaaet ved Siden af en, man har fulgt i mange Aar; nemlig Omforgen for Fæstegaardene, idet hans Forslag har Omforgen for Fæstehuse for Die, men det ærede Medlem for Bornholm har sikkert Ret i, at i de sidste Aar er den ene Vej ikke saa meget hendraadt som den anden.

Køfod: Jeg skal fatte mig ganske kort. Jeg skal kun udtale, at hvis jeg, før jeg indbragte mit Forslag, var i Tvivl om, hvorvidt Tanken deri var sund og sand, maatte jeg saae denne Tvivl hævet ved i Døg at lægge Mærke til, med hvilke Grunde og paa hvilken Maade Forslaget er blevet angrebet. Jeg skal kortelig nævne To, som jeg betragter som Ordførere for de stadig og idelig tilbagevendende Grund-